

Кафедра музичного мистецтва естради та джазу

СИЛАБУС
ВИКОНАВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
(СПЕЦІАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО)
(навчальна дисципліна)

Освітній рівень	Другий (магістерський) рівень	Курс	1, 2
Ступінь освіти	Магістр	Семестр	1–4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	12
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	192
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво	Індивідуальні	192
Статус	Обов'язкова	Самостійна робота	168
		Семестровий контроль	Екзамени: 2–4 Залік: 1

Інформація про викладачів

ПІБ, посада	Давидов Сергій Петрович , доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Davydov.pdf
e-mail	davydovjazz@gmail.com

ПІБ, посада	Воропаєва Олена Вячеславівна , старший викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Voropaieva.pdf
e-mail	vohello82@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Виконавсько-педагогічна майстерність (спеціальне фортепіано)» складено відповідно до освітньо-наукової програми підготовки магістрів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяг знань здобувачів вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Виконавсько-педагогічна майстерність (спеціальне фортепіано)», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка професійних музикантів на основі вдосконалення логіки джазового мислення; виховання професійних джазових музикантів на основі вдосконалення практичних навичок концертної художньої творчості музично-виконавського мистецтва гри на фортепіано та творчого розвитку імпровізаційної майстерності.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- історію розвитку мистецтва європейської традиції та еволюцію джазової творчості;
- специфічні особливості фактурно-тематичної організації й формоутворення в різних жанрах та стилях музики європейської традиції та джазового мистецтва;

- різноманітні засоби музичної виразності, необхідні як для художнього виконання інтерпретацій академічних творів, так і для професійної імпровізаторської творчості;
- методи вільної (фонічної) гармонізації (нефункціональна гармонія, гармонічна сонорність);
- сучасні принципи та прийоми опанування професійною джазовою імпровізаторською майстерністю;
- сутність передових методик виховання професійних джазових музикантів;
- методичу викладання спеціальних дисциплін та історію музичного мистецтва;
- сучасні течії в джазовій музиці і їх вплив на фактурно-тематичну і в цілому формоутворювальну логіку формування джазових творів;

уміти:

- миттєво, професійно і творчо обумовлено створювати імпровізаційним чином належну музичну фактуру будь-якої складності за буквено-цифровим записом гармонічної послідовності;
- професійно орієнтуватися в жанрово-стильових особливостях фактурної організації джазових творів;
- створювати самостійні оригінальні творчі інтерпретації тексту джазових тем із власними імпровізаційними варіаціями на них;
- створювати власні авторські п'єси джазового (якщо є схильність, то і іншого) плану або імпровізаційним способом, або композиторським методом, або синтезуючи обидва творчі підходи;
- використовувати в художньому контексті концертної імпровізаторсько-виконавської творчості всі види віртуозної піаністичної техніки;
- знати напам'ять велику кількість (не менше 50) джазових тем різних типів;
- аранжувати джазові твори для джазового ансамблю;
- творчо (і з урахуванням індивідуальності учнів) використовувати методичу викладання спеціальних дисциплін.

Практична педагогічна підготовка включає також методично-педагогічну практику, яка є завершальним етапом формування педагогічних навичок та дає оцінку готовності здобувачів вищої освіти до виконання функціональних обов'язків викладача співу (у том числі викладача ЗВО).

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких компетентностей, зокрема **інтегральна компетентність** – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати автономно

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування **спеціальних (фахових) компетентностей**:

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики / звукорежисерської практики обробки звуку.

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування програмних **результатів навчання:**

РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом.

РН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

Перелік тем

Тема 1. Різноманітні (за характером, жанром та стилем) транскрипції сольних виступів видатних джазових піаністів.

Тема 2. Віртуозні композиторські п'єси в стилі страйд-піано та бугі-вугі зі складною розвиненою фактурою.

Тема 3. Віртуозні та кантиленні композиторські твори в стилях: бібоп, хард-боп і кул, а також п'єси, орієнтовані на латиноамериканські (бразильські, карибські і т. п.) жанри та стилі.

Тема 4. Композиторські п'єси з розвиненою фактурою, орієнтовані на латиноамериканські (бразильські, карибські і т. п.) жанри та стилі. Сучасна джазова музика: концертні твори віртуозного та кантиленного плану з розвиненою насиченою фактурою і сучасною музичною мовою. Власні оригінальні обробки джазових тем з імпровізаційними варіаціями на ці теми. Власні композиції джазового плану (якщо є схильність до даного виду творчості).

Тема 5. Сучасна джазові концертні твори віртуозного та кантиленного плану з розвиненою насиченою фактурою і сучасною музичною мовою.

Тема 6. Власні оригінальні обробки джазових тем з імпровізаційними варіаціями на ці теми.

Тема 7. Власні композиції джазового плану (якщо є схильність до даного виду творчості).

Тема 8. Сучасні методики виховання професійних джазових майстрів-піаністів.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, практичні/індивідуальні заняття та самостійна робота, есе, презентація

Навчальні ресурси

Навчання проводиться за допомогою сервісів Google Meet. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Telegram, електронні поштові скриньки тощо; використовуються застосунки Google Disk, Google Meet, Zoom тощо.

Система оцінювання

- 90-100 балів. Національна шкала – відмінно. ECTS шкала – А.
82-89 балів. Національна шкала – добре. ECTS шкала – В.
75-81 бали. Національна шкала – добре. ECTS шкала – С.
64-74 балів. Національна шкала – задовільно. ECTS шкала – D.
60-63 бали. Національна шкала – задовільно. ECTS шкала – E.
35-59 балів. Національна шкала – незадовільно. ECTS шкала – FX.
1-34 бали. Національна шкала – незадовільно. ECTS шкала – F.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

90–100–А– відмінно. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог, професійно й творчо переконливо втілює звукову реалізацію тексту джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах демонструє грамотні, професійно обумовлені концепції фактурно-тематичної організації музичного тексту й формування виконавської логіки інтонування. Має чітко виражений творчий підхід до музикування. Художньо-образний зміст творчого процесу звукової реалізації музичного репертуару базується на правильному розумінні естетики, жанрово-стильових особливостей та логіки інтонаційного розвитку музичної фактури в контексті джазової творчості. Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень загального музичного розвитку, невинне зростання професійного художнього мислення, творчу ініціативу джазового імпровізатора-професіонала, багатство арсеналу віртуозної піаністичної майстерності; виявляє власні яскраві артистичні якості. У цілому – ставлення до занять дуже відповідальне і творчо зацікавлене.

82–89–В– добре. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог демонструє зріле, грамотне, але, на жаль, не в усьому яскраве й не досить переконливе звукове втілення музичного тексту джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах є позитивна тенденція формування логічного інтонування в аспекті фактурно-тематичної організації, але в цих опусах спостерігаються художньо-технічні недоліки. Здобувач володіє широким спектром піаністичних виконавських способів та прийомів виразного музичного інтонування. Показує певне зростання професійного музичного мислення. Проте, при цьому, не демонструє яскравих творчих концепцій і не дуже переконливо володіє художньо-віртуозними прийомами розгортання власних імпровізаційних висловлювань і художньо-віртуозними виконавськими способами інтерпретування музичного тексту інших авторів. Імпровізаторсько-виконавській і інтерпретаторсько-виконавській рівні професійної майстерності поступово розвиваються, але не на найвищому художньо-технологічному рівні. Здобувач вищої освіти відповідально ставиться до навчання, намагається долати свої недоліки й підвищувати свій професійний рівень. Під ці ж критерії оцінювання підпадають також і ті творчі виступи, під час яких здобувачі вищої освіти яскраво, професійно і творчо переконливо втілюють звукову реалізацію музичного тексту тієї частини джазового репертуару, що сформовано іншими авторами й зафіксовано нотними знаками, але зовсім не демонструють звукове втілення власних імпровізаційних п'єс. Тобто відсутність власних оригінальних творів імпровізаційного плану або наявність недосконалих (із професійної точки зору) п'єс подібного плану впливає на кількість балів й унеможливорює високу оцінку – «відмінно».

75–81–С– добре. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог, проте демонструє не достатньо переконливу звукову реалізацію джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів

джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах припускається помилок як у контексті фактурно-тематичній організації музичного тексту, так і у плані формування виконавської логіки інтонування. Розвиток професійного творчого мислення здобувача вищої освіти з точки зору розуміння художнього змісту музичних творів відбувається повільно і не повною мірою. Здобувач вищої освіти володіє певним спектром піаністичних виконавських способів та прийомів виразного музичного інтонування, але при цьому припускається деяких технічних помилок при звуковій реалізації тексту музичних творів. Майстерність джазового імпровізатора-виконавця поступово розвивається, але повільно й не переконливо. Проте здобувач вищої освіти до навчання ставиться відповідально та намагається підвищувати свій рівень майстерності. Під ці ж критерії оцінювання підпадають також і виступи тих студентів, які, відносно переконливо втілюють звукову реалізацію музичного тексту джазових творів інших авторів (який зафіксовано нотними знаками), але зовсім не створюють власні імпровізаційні п'єси. Тобто відсутність власних оригінальних імпровізаційних творів, або наявність недосконалих (з професійної точки зору) п'єс подібного плану з безліччю недоліків (у контексті їх художньо-технічного змісту) впливає на кількість балів.

64–74–D– задовільно. Здобувач вищої освіти виконує завдання навчальної дисципліни посередньо, не на належному професійному рівні. Демонструє обмеженість творчого мислення. Завдання втілення художнього змісту музичних творів вирішує на низькому рівні. Не виявляє точного розуміння жанрово-стильових особливостей творів. Показує дуже мало позитивних змін щодо розвитку імпровізаторської майстерності. Намагається створювати власні імпровізаційні твори, але вони мають безліч недоліків із професійної точки зору (і в художньому, і в технічному плані). Не переконливо володіє професійними виконавськими піаністичними прийомами виразного музичного інтонування. Спостерігаються численні художньо-технічні помилки під час виступу. Ставлення до занять безвідповідальне. Проте здобувач вищої освіти має певний потенціал для підвищення росту професійних якостей. Під ці параметри критеріїв оцінювання підпадають і здобувачі вищої освіти, у яких зовсім нема вмінь та навичок створювати власні імпровізаційні опуси, а виконання нотного тексту інших авторів знаходиться не на належному професійному рівні.

60–63–E– задовільно. Здобувач вищої освіти виконує завдання навчальної дисципліни на низькому рівні. Демонструє слабкі музичні здібності та значну обмеженість творчого мислення. Не усвідомлює жанрово-стильову специфіку виконуваних творів та погано розуміє проблеми художнього розвитку музичного тексту. Здобувач не займається розвитком творчих імпровізаторських навичок. Практично не створює власних імпровізаційних п'єс, а якщо намагається формувати щось подібне, то демонструє безпорадність в аспекті фактуро- та формоутворення й неспроможність з огляду логіки інтонування, що не відповідає рівню професійного джазового музикування. Показує низький рівень володіння професійними виконавськими піаністичними способами та прийомами виразного музичного інтонування. У процесі звукової реалізації тексту музичних творів спостерігаються недоліки розуміння професійної творчої логіки в усіх параметрах імпровізаторсько-виконавської діяльності, зупинки та грубі технічні помилки. Ставлення до занять безвідповідальне. Проте здобувач вищої освіти має деякий потенціал для підвищення росту професійних якостей.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання). Здобувач вищої освіти дуже погано виконує завдання навчальної дисципліни або зовсім не виконує. Якщо реалізація тексту музичних творів і відбувається, то не повністю через безліч зупинок та помилок, зокрема численних грубих помилок і в аспекті майстерності виконавського інтонування, і по відношенню до інтерпретації тексту музичних творів. Такі помилки не відповідають професійним нормам і знищують художньо-естетичний зміст музикування та логіку його інтонаційного розвитку. При цьому спостерігається надзвичайно низькій

рівень володіння професійними піаністичними способами та прийомами виразного музичного інтонування. Здобувач не демонструє розвиток свого творчого (у тому числі й імпровізаторського) потенціалу як у художньому, так і в технічному плані і не створює власних імпровізаційних п'єс. Проте здобувач вищої освіти може претендувати на повторне складання іспиту (заліку), якщо він (вона) має деякий музично-творчий потенціал для покращення імпровізаційно-виконавських та інтерпретаторських навичок до відповідності критерію «задовільно», а наявність факту дуже низького рівня творчого виступу обумовлена поганим психічним або психофізичним станом.

1–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни). Здобувач вищої освіти не виконує завдання навчальної дисципліни. Процес виконання програми або не відбувається, або, якщо і реалізується, то не відповідає професійним вимогам тому, що здобувач вищої освіти демонструє повну відсутність професійних піаністичних імпровізаторсько-виконавських навичок і використовує виключно примітивні способи інтонування. Під час такого роду «музикування» здобувач робить численні зупинки і припускається грубих технічних помилок, які повністю знищують художньо-естетичний зміст музичних творів та спотворюють сенс і логіку професійної джазової творчості. Спостерігається відсутність потенціалу до створення власних імпровізаційних п'єс. Протягом навчання здобувач вищої освіти недбало ставиться до занять, не піклується про набуття професійних якостей, не бажає працювати над розвитком імпровізаторсько-виконавських навичок. У такому випадку мова йде про невідповідність професійним нормам і навчальним умовам.

З огляду на специфіку даної кафедри особливе значення має, у першу чергу, оцінювання імпровізаторсько-виконавських досягнень у контексті джазового репертуару з точки зору наявності в програмі здобувачів вищої освіти їх власних імпровізаційних творів, переконливе втілення яких під час виступу є важливим критерієм, на основі якого додаються бали.

При оцінюванні якості творчих досягнень здобувачів вищої освіти необхідно враховувати рівень музичної обдарованості, індивідуальні можливості кожного здобувача, особисті творчі успіхи, зацікавленість процесом навчання, результативність творчої діяльності за даний навчальний період, якість самостійної роботи, ступінь розвитку музичного мислення і здібності до втілення художнього змісту в звуковій реалізації музичного твору, рівень імпровізаторського потенціалу. Значимими є також артистичні якості здобувача вищої освіти.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендовані джерела

Aebersold J. How to Play Jazz and Improvise : rev. sixth ed. [Text]. Print. in U.S.A. 103 p. *A New Approach to Jazz Improvisation* : Play-A-Long Book & Recording Set For All Instrum:

Vol. 90 : Odd Times. Workout in "Odd" Time Signatures : For All Musicians. Print. in U.S.A., cop. 2000. 44 p.

Vol. 92 : Lennie Niehaus. Fourteen Original Songs by the Emmy Award-Winning Composer : For All Instru. Print. in U.S.A., cop. 2000. 92 p.

Vol. 93 : What's New : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2000. 80 p.

Vol. 94 : Hot House : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2000. 84 p.

Vol. 96 : Latin Quarter with Dave Samuels and the Music of the Caribbean Jazz Project. Latin Jazz Fusion : For All Instrum. Print. in U.S.A., cop. 2001. 92 p.

Vol. 97 : Standards With Strings : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2001. 63 p.

Vol. 98 : Antonio Carlos Jobim. Bossa Nova : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2000. 104 p.

Vol. 99 : Tadd Dameron. Soultrane : For All Instrum. Print. in U.S.A., cop. 2002. 64 p.

Vol. 100 : St. Lo'uis Blues. Traditional Dixiland Classics : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2004. 112 p.

Vol. 101 : Andy LaVerne. Secret of the Andes : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2002. 65 p.

Vol. 102 : Jerry Bergonzi. Sound Advice : For All Instrum. Print. in U.S.A., cop. 2002. 77 p.

Vol. 103 : David Sanborn. Songs : For All Instrum. Print. in U.S.A., cop. 2002. 64 p.

Vol. 104 : Free Play. 13 Musical Landscapes by Kenny Werner : For All Instrum. and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2002. 32 p.

Vol. 105 : Dave Brubek. In Your Own Sweet Way : For All Instrumentalists. Print. in U.S.A., cop. 2003. 72 p.

Vol. 106 : Lee Morgan : For All Instrumentalists. Print. in U.S.A., cop. 2003. 80 p.

Vol. 107 : It Had To Be You. 24 Standards in Singers keys : Sing-A-Long . Print. in U.S.A., cop. 2003. 40 p.

Vol. 108 : Joe Henderson. Inner Urge : For All Instrumentalists. Print. in U.S.A., cop. 2003. 66 p.

Vol. 109 : Fusion. Rock. Jazz. Latin. Funk. Smooth : For All Instrumentalists by Dan Haerle. Print. in U.S.A., cop. 2004. 84 p.

Vol. 110 : When I Fall in Love. Romantic Ballads : For All Instrumentalists and Vocalists. Print. in U.S.A., cop. 2004. 67 p.

Gridley M. Concise Guide to Jazz. 4th ed. New York : Prentice Hall, Inc., 2003. 262 p.

Hodson R. Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz. New York : Routledge, 2007. 193 p.